

UUTISET

PTT:N TALOUSTUTKA

Pelastaako Lihaton lokakuu maailman?

On taas se aika vuodesta, jolloin melko suuri, tai ainakin näkkyvä, joukko kuluttajia viettää lihatonta lokakuuta. Valtaosa suomalaisista syö lihaa. Täysin epätieteellisen kyselyn, joka on tehty Lihaton lokakuu -tapahtuman Facebook-sivulla vuonna 2013, mukaan myös kolme neljästä Lihattomaan lokakuuhun osallistuvasta ihmisestä syö yleensä lihaa.

Usein syy lihasta kieltäytymiselle on lihantuotannon vaikutukset ilmastoon lämpenemiseen. Kiistattomasti lihantuotanto aiheuttaa ilmastoon lämpenemistä. Sen merkityksessä ollaan kuitenkin eri mieltä. Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO:n tutkimuksen mukaan kaikista maapallon kasvihuonepäästöistä liki 15 prosenttia tulee kotieläintuotannosta. Kriitikkojen mielestä arvioitu kotieläintuotannon osuus kasvihuonepäästöistä on liian suuri, sillä karjatalous toimii myös hiilinieluna.

Toisaalta, kotieläintuotannon voidaan nähdä olevan myös osa ratkaisua, jolla ilmastoon muutokset pysäytetään tai sitä ainakin hidastetaan. Eläinten hyötysuhde on heikoinlainen, koska sen energia määrän tuottamiseen, mitä ihminen lihasta saa, tarvitaan moninkertainen määrä energiaa eläinten rehuina. Toisaalta, eläimet pystyvät syömään sellaisia kasveja, jotka eivät kelpaa ihmisravinnoksi. Eläimille voidaan myös syöttää ruuantähteitä, jotka eivät enää ihmisille kelpaisi. Lisäksi melko suuri osa Maailman laidunmaasta ei edes kelpaisi viljelysmaaksi.

Yksinkertainen keino karjatalouden kasvihuonepäästöjen vähentämiseen olisi tietenkin karjatalouden lopettaminen. Mutta se ei ole ainoa keino. Päästöjä voidaan vähentää panostamalla eläinten ruokintaan. Parempilaatuinen rehu ja oikeanlainen ruokavalio vähentävät lannantuotantoa. Jälostuksella pystytään parantamaan eläinainesta ja siten vähentämään heikkotuottoisten yksilöiden osuutta karjasta. Myös panostamalla lannankäsittelyyn sekä lannan sisältämien ravinteiden ja energian tehokkaampaan hyödyntämiseen voidaan vähentää kasvihuonekaasupäästöjä huomattavasti. Eikä unohtaa sovi vähäpäästöisempien tuotantoposten käytönkään vaikutuksia ilmastoon muutoksen hidattamisessa.

Kenellekään ei varmasti olisi haitaksi välillä korvata lautasellaan lihan kasviksilla. Ja sillä voidaan pienentää kasvihuonepäästöjä, liittyy se sitten Lihattomaan lokakuuhun tai ei. Monelle lihasta kokonaan luopuminen on kuitenkin liian iso askel. Uudet teknologiat mahdollistavat karjatalouden päästöjen merkittävän pienentämisen. Niihin ja niiden edelleen kehittämiseen satsaaminen on varmasti viisasta.

TAPANI YRJÖLÄ on PTT:n maatalous-ekonomisti.

tapani.yrjola@ptt.fi

Raumalle uusi raakatärpätin jalostamo

Suomen Tärpätti suunnittelee Raumalle uutta raakatärpätin jalostamoa. Kyse on noin 32 miljoonan euron investoinnista, kerrottiin perjantaina.

Tuotantolaitoksen on tarkoitus aloittaa toimintansa vuonna 2017. Suunniteltu tuotantokapasiteetti olisi noin 25 000 tonnia raakatärpättiä vuodessa.

Raakatärpättiä käytetään raaka-aineena esimerkiksi maku-, hajuste- ja liimateollisuudessa. Valmistuva raakatärpätti

olisi menossa lähes kokonaan vientiin ja jatkojalostettavaksi muun muassa Yhdysvaltoihin, Ruotsiin ja Intiaan.

Pohjois-Euroopan ainoan raakatärpätin jalostamon arvioidaan työllistävän noin 75 henkilöä.

Rauman etuina ovat alueella jo oleva samantyyppinen bioteollisuus ja hyvät kuljetusyhteydet, kertoi Suomen Tärpätti.

MT

Ilmoita Maaseudun Tulevaisuuden käteväällä ilmoitusautomaatilla

Perhe-ilmoitukset* ilmoitusautomaatilla -50%

➤ HELPPO-KÄYTTÖINEN

➤ AVOINNA 24 H / VRK

➤ VALMIITA ILMOITUSPOHJIA

➤ MAKSU HETI

Uudella itsepalveluliittymällä voit jättää erilaisia rivi- tai kuvailmoituksia lehteen silloin, kun sinulle parhaiten sopii. Olitpa myymässä, ostamassa tai onnittelemassa, kaikki onnistuu ilmoitusautomaattimme kautta.

*) syntyneet, kastetut, kihlaukset, vihityt, onnitellut, kiitokset, tervehdykset.

Testaa heti osoitteessa www.maaseuduntulevaisuus.fi/ilmoitus tai Maaseudun Tulevaisuuden kotisivulla ylävalikosta ”Jätä ilmoitus”.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Suomen 2. luetuin päivälehti

Hyvä hallinto on jokaisen oikeus

Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja Suomen perustuslaissa on taattu kansalaisen oikeus hyvään hallintoon. Hallinto-oikeuden professorin mukaan toimintatapoja pitää muuttaa, ellei oikeus toteudu.

.....

On huonoa hallintoa, että viranomaisohjeet ja määräykset tulevat viljelijöille viime tingassa tai jälkikäteen. Viljelijä joutuu tekemään päätöksensä tietämättä, mihin sitoutuu.

Esimerkiksi viime syksynä EU-tuomioistuimien antoi uuden tulkinnan siitä, milloin pellot muuttuvat pysyviksi nurmiksi. Tulkintaa selvittävä asiakirja valmistui komissiosta vasta kesällä, mutta viljelijöiden piti ilmoittaa suunnitelmansa jo keväällä.

Lain mukaan Suomen kansalaisella on oikeus hyvään hallintoon. Hänen tulee saada asiansa käsitellyksi viivyttyksettä ja asianmukaisesti. Viranomaisten toiminnan tulee olla ennakoitavaa.

Vastuu tulkinnoista kuuluu viranomaisille

”Ei ole pelkkä toivomus, että viranomaiset noudattaisivat hyvää hallintotapaa, vaan kansalaisella pitäisi olla siihen todellinen oikeus”, kertoo hallinto-oikeuden professori **Olli Mäenpää** Helsingin yliopistosta.

EU tukee maataloutta, jotta kuluttajahinnat pysyvät matalina. Samalla EU säätelee tuotantoa.

Viljelijät ovat hyvin riippuvaisia viranomaispäätöksistä.

”Jos viljelijät kantavat vastuun siitä, että he tulkitsevat epäselviä pykäläi oikein, vaatimukset ovat väärin päin”, Mäenpää toteaa.

”Viranomaisille kuuluu vastuu siitä, että velvoitteet määritellään selkeästi ja asiat hoituvat oikein.”

Sopimuksia ja kohtuutta noudatettava

Sopimukset sitovat molempia osapuolia. Valtionkin pitää noudattaa sopimukseen kirjattuun velvoitteeseen.

Sopimusrikkomuksen voi viedä hallintoriitamenttelynä hallinto-oikeuteen. Huonosta hallinnosta tai epäasianmukaisesta kohtelusta voi valittaa eduskunnan oikeusasiamiehelle tai oikeuskanslerille.

EU:n huonoista käytännöistä

voi kannella Euroopan oikeusasiamiehelle.

”Mutta jos viranomainen viivyttelee tai toimii muuten epäasianmukaisesti tai kohtuuttomasti, seuraamukset ovat pieniä”, Mäenpää kertoo. ”Virkarikossanktioita ei juuri tule.”

Mukana EU:n perusoikeuskirjassa

Viranomaiset perustelevat viime tingassa tulevia päätöksiä ja ohjeita sillä, että EU:n direktiivit tulivat myöhässä, eikä suomalaisella hallinnolla ei ole aikaa toimittaa ohjeita nopeammin.

”Hyvä hallinto ei ehkä todennu EU:n käytännöissä, mutta lainsäädännössä se kyllä on”, Mäenpää toteaa.

Mäenpää kertoo, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan pykälä on melkein kopioitu Suomen perustuslaista, koska suomalaiset olivat aktiivisia asiassa perusoikeuskirjaa tehtäessä.

Syyskuun tilastoon ei Niemen mielestä pidä tuijottaa liikaa. Myyntimäärät ovat niin pieniä, että toimitushetket heiluttavat kuukausittaisia lukuja.

Kuluvasta vuodesta on tulossa historiallisen hiljainen. Tammisyysskuussa rekisteröitiin 1 444 traktoria, 364 vähemmän kuin vastaavaan aikaan viime vuonna.

Jos viimeinen vuosineljännes sujuu samaan tahtiin, tämän vuoden rekisteröinnit ovat jäämässä alle 1 800 traktoriin. Viime vuonna myytiin 2 095 konetta.

Valtra kohentanut asemiaan

Traktoriemerkeistä Valtra on kohentanut viime vuodesta asemiaan ja toimittanut maa-liskuuun jälkeen yhtä paljon

”Viranomaisille kuuluu vastuu siitä, että velvoitteet määritellään selkeästi ja asiat hoituvat oikein”, muistuttaa professori Olli Mäenpää.

non mukasiin toimintatapoihin”, Mäenpää sanoo. ”Valitukset voivat tietenkin vauhdittaa muutoksia.”

REA PELTO

Viljelijät törmäävät huonoon hallintoon jatkuvasti

» Nykyään viljelijä vastaa virheestä aina, vaikka ongelma on hallinnon mittaus-tavan epätarkkuus.

MINNA-MARI KAILA

tänäkin keväänä hyvin lyhyessä ajassa perehtymään sopimusehtoihin.

”Edellistä ohjelmakautta ei voinut jatkaa”, Kaila kertoo.

”Viljelijät olisivat jääneet ilman tukia, jos Suomessa olisi päätetty valmistella uusi ohjelma rauhassa.”

Viljelijä vastaa hallinnonkin virheistä

Viljelijän ei pitäisi joutua vastaamaan asioista, jotka eivät ole hänen hallittavissaan. Peltojen pinta-alamittaus aiheuttaa paljon tukien takaisinperimistä.

”Aiempi periaate oli, että jos hallinto on hyväksynyt pinta-alat, viljelijä ei saanut rangaistusta, jos tarkastaja totesi pinta-alan toiseksi”, Kaila kertoo.

”Nykyään viljelijä vastaa virheestä aina, vaikka ongelma on hallinnon mittauksen epätarkkuus.”

Myös kohtuullisuutta kaivataan. Jos viljelijä on ilmoittanut vasikoiden syntymät myöhässä, se vaikuttaa täydentävien ehtojen kautta kaikkiin tukien. Tilalta voidaan periä takaisin jopa kymmeniätuhansia euroja.

REA PELTO

Teollisuus ja kauppa jatkavat ruokaketjun ongelmien ratkomista

Elintarvike-teollisuusliitto (ETL) ja Päivittäistavarakauppa (PTY) kertovat jatkavansa elintarviketieteen kauppataloustieteen jäsenenä, vaikka sen kolmas perustaja MTK ilmoitti eroavansa siitä ensi vuoden alusta.

”On järkevää olla mukana, koska jäsenyrityksiämme on sitoutunut sen toimintaan”, sanoo johtaja **Heli Tammivuori** ETL:stä.

Lakimies **Janne Koivisto** PTY:stä puolestaan huomauttaa, että MTK:n lähdistä huolimatta lautakunta voi ottaa käsiteltäväkseen alkutuotannon ongelmia.

Keskuskauppakamarin yhteydessä toimiva lautakunta perustettiin viime vuoden alussa ratkomaan epäoikeudenmukaisiksi koettuja kauppatapojen elintarvikemarkkinoilla. Se ei tähän mennessä ole saanut käsiteltäväkseen ainoatakaan tapusta.

MTK:n lakimies **Marica Twerin** pitää tätä aivan ymmärrettävänä.

Toisin kuin tuomioistuimien tapauksissa ei pysty määräämään vahingonkorvauksia eikä se voi todeta sopimusta tai sen osaa mitättömäksi.

Tuottajalle ongelman ratkaisu olisi parhaimmassakin tapauksessa ollut tilanteen jääminen ennalleen. Pahimmassa tapauksessa hän olisi leimautunut hankalaksi ja menettänyt

vastapuolen kanssa solmimansa sopimuksen, Twerin sanoo.

ETL:ssä ymmärretään tuottajien huoli leimaantumisen, sillä samaan asiaa törmätään elintarvikemyrkyksissä. ”Kahdenväliset sopimukset ovat aina arkaluonteisia. Myyjän on aina tarkkaan mietittävä, tuoko riita-asioista yleisesti käsiteltäväksi”, Tammivuori sanoo.

Koiviston mielestä väitteet pelotevaikutuksesta ovat perusteettomia.

Hän muistuttaa lautakunnan säännöistä, jotka sisältävät mahdollisuuden taata osapuolten anonymiteetti asian käsittelyssä.

”Valittajien nimet eivät koskaan tule vastapuolen tietoon. Jos väärinkäytöksiä markkinoilla ilmenee, kauppa kannustaa tuomaan ne lautakunnan puoleueettomaan käsittelyyn.”

MTK on arvostellut sitä, että lautakunnan päätökset eivät ole julkisia.

Koivisto huomauttaa, että ratkaisusuositukset annetaan julkisina niin, ettei osapuolia voida tunnistaa.

”Pienet yritykset ja alkutuottajat ovat korostetusti asioiden käsittelyn nimettömänä olevan ehdoton edellytys, että tapauksia ylipäätään tuotaisiin lautakuntaan. Nimitietojen julkaisu olisi mahdollista, mutta silloin menetettäisiin luottamuksensuojaa.”

MAIJA ALA-SIURUA

Traktorien ensirekisteröinnit

MT		Tammii-elokuu 2015				Elokuu 2015			
		Markkinaosuus, %	Muutos ¹⁾ , %-yks.	Kpl	Muutos ¹⁾ , kpl	Markkinaosuus, %	Kpl	Muutos ¹⁾ , kpl	
		48,3	5,3	698	-81	61,9	86	-20	
		12,2	-1,1	176	-64	5,8	8	-19	
		12,1	-0,2	174	-47	13,0	18	-4	
		10,0	-1,5	144	-63	2,2	3	-12	
		6,0	0,5	86	-12	5,8	8	-17	
		3,8	-0,8	55	-29	1,4	2	-1	
		0,8	0,1	12	-1	0,7	1	0	
		0,5	-1,4	7	-27	1,4	2	-7	
		0,4	0,3	6	4	0,7	1	1	
		0,4	-0,2	5	-4	0,0	0	-5	
		5,6	-1,1	81	-40	7,2	10	-24	
				1 444	-364		139	-108	
				Alle 35 kW(1 800 kg 2)	3 695		401	-17	
				Yhteensä, kaikki	5 139		540	-125	

¹⁾ Verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan.

²⁾ Mönkijät ym.